

Kroniek van een aangekondigde dood De Gelderlander 2 april 2016 zaterdag

2 april 2016 zaterdag

Achterhoek Doetinchem; Achterhoek Winterswijk; Arnhem; Betuwe; Liemers;
Maas en Waal; Maasland; Nijmegen; Renkum; Rijk van Nijmegen; Rivierenland;
Vallei; Veluwezoom Oost; Wijchen Beuningen

Kroniek van een aangekondigde dood

DOOR CHRIS VAN ALEM

Uitbehandeld. Henk en Rinie van den Hoofdakker uit Rhenen hadden allebei geen perspectief meer. Ze kozen voor een gezamenlijke dood.

Die kat op de stoel, dat was hun kat Olle. Die rode rozen kreeg Rinie altijd van Henk als ze jarig was. In dat boekje dat op tafel ligt, staat 'Rozen verwelken, schepen vergaan, maar onze liefde blijft eeuwig bestaan. Je Henk.'

"Ze waren heel liefdevol naar elkaar toe. Dat lieten ze steeds blijken," zegt Roland van den Hoofdakker (43). Zijn vriendin Karin Huiberts (41) legt in hun woonhuis in Ochten de rouwkaart op tafel. Op de voorkant staat een ets van haar schoonmoeder, Rinie. Vol met symbolen uit haar leven met Henk.

Er staat: 'In liefde ingeslapen. Zelfs de dood kon ons niet scheiden. Thuis, in hun vertrouwde omgeving, zijn hand in hand en in alle rust en vrede ingeslapen onze lieve, zorgzame ouders, schoonouders en grootouders.'

Vandaag is het vijf weken geleden dat Henk van den Hoofdakker (78) en zijn vrouw Rinie van der Vlugt (76) in hun huis in Rhenen een zelfgekozen dood tegemoet gingen. Roland, de jongste van de twee geadopteerde zonen van Henk en Rinie zegt: "Wij wisten in november al dat deze dag zou komen. Ze waren eraan toe. Daar heb ik verder niks van te vinden."

Vrijdag 26 februari aan het eind van de middag ging de telefoon aan de Waalbandijk in Ochten. Karin: "Het was Henk. Hij zei: 'Het proces is gestart.' Ik ben meteen naar Rolands zaak gereden om het hem te vertellen." Roland: "Ik heb mijn vader teruggebeld en hij zei: 'Dit is de dag. Morgenochtend gaat het gebeuren.'"

Henk was een vrolijke man, zegt Karin. "Karakteristiek, gedistingeerd." Hij rookte pijp in zijn jonge jaren, reed in een klassieke Jaguar, 'zoals inspector Morse', was een begiftigd verhalenverteller en dichter, net als zijn oudere broer Rutger Kopland (alias voor Van den Hoofdakker en winnaar van de PC Hooftprijs). Henk sprak nooit over zichzelf en liet iedereen in zijn waarde, vult Roland aan. Henk van den Hoofdakker werd geboren in Goor, Overijssel. Na zijn rechtenstudie bekleedde hij banen bij verschillende gemeenten in Nederland, van Amsterdam tot in Limburg. In 1963 trouwde hij in Amsterdam met zijn jeugdliefde Rinie van der Vlugt, dochter van de Nederlands-hervormde dominee uit het Drentse Nijeveen. Het was geen zwaar milieu. 'De dominee', zoals Roland zijn opa noemt, voetbalde met zijn kleinkinderen of nam ze in zijn Dafje mee voor een toertje door het bos. "Het was allemaal heel relaxed." Toen bleek dat het echtpaar geen kinderen kon krijgen, adopteerden ze Roland en zijn broer, beiden door hun (verschillende) moeders als baby achtergelaten. Henk kreeg een baan bij de Landbouwwuniversiteit in Wageningen, waar hij opklom tot lid van het college van bestuur. "Mijn moeder was schooljuf. Ik heb ook nog les van haar gehad toen we in Lienden woonden", vertelt Roland. Later ontwikkelde Rinie zich als een verdienstelijk beeldhouwer en etsenmaker.

Roland herinnert zich een probleemloze jeugd als adoptiekind. "Als iemand ergens naar vroeg, zei mijn moeder altijd: eentje is van de bakker, de ander van de slager." Voor Roland is adoptie nooit een probleem geweest. "Als we iets wilden weten, zeiden onze ouders: daar hoef je écht niet voor naar Spoorloos. We zoeken het samen wel uit." Behoeftte aan contact met hun eigen biologische ouders hebben Roland en zijn broer nooit gehad. "Misschien gaat het er ooit van komen", zegt Roland.

In 2006 krijgt Rinie gezondheidsproblemen. Artritis in de onderste ruggenwervel bezorgt haar helse pijnen, parkinson steekt de kop op. "Ze piepte nooit", zegt Roland. "Als de dokter vroeg: 'gaat het goed', zei ze 'ja, het gaat goed'. En dan zei mijn vader: 'Nee, ben je bedonderd, het gaat gewoon slecht.'" Eind 2015 komt daar nog macula-degeneratie bij, waardoor het gezichtsvermogen van Rinie sterk terugloopt en ze niet meer kan autorijden. Klagen deed ze niet. "Wat heb je eraan. Je pakt aan wat je aan kunt pakken. Maar ondertussen wordt dat muurtje steeds verder om je heen gemetseld. Op het laatst liep ze helemaal krom van de pijn. Ze kreeg een rollator. 'Goh, fijn een rollator', zei ze. Daar ging ze met mijn vader mee oefenen bij kasteel Doorn."

Een hernia-operatie brengt geen verlichting, morfinepleisters kunnen op een gegeven ogenblik Rinies pijn niet meer onderdrukken. Ze krijgt hallucinaties van de medicijnen en slaapt 's nachts niet meer.

Henk heeft nergens last van. Bijna dagelijks struint hij door de Palmerswaard in de uiterwaarden van de Rijn en plukt wilde bloemen. Karin: "Als hij niet wist welke plant het was, werd de bloem thuis met het boek op tafel gedetermineerd." Vorig jaar november kreeg Henk opeens pijn in zijn been. Hij had al lang last van een slechte rug, waarvoor hij bij de 'bottenkraker' liep. Roland: "Dan ging hij horizontaal in de auto, naar Doorn voor behandeling en daar kwam ie verticaal de deur uit." De pijn in het been blijkt een tumor te zijn, ontstaan door botkanker. Rond Kerstmis wordt Henk in verschillende ziekenhuizen bestraald. Het helpt, even, maar de tumor groeit razendsnel weer aan. "Henk was absoluut geen zeurpiet," zegt Karin. "Hij zei: dit moet stoppen."

In november al zegt Henk tegen zijn zoons dat Rinie en hij euthanasie willen als de situatie uitzichtloos wordt. "Het paste bij hen om de regie in eigen hand te houden. Al jaren hadden ze allebei een verklaring dat ze niet gereanimeerd wilden worden bij een hartstilstand." Roland: "Ze hadden geen behoefte aan oprekken van het leven. Ze wilden niet verder aftakelen, in een rolstoel eindigen en anderen over hun lot laten beslissen."

Op nieuwjaarsdag 2016 is er familieberaad. "Toen voelden we al dat alles wat we samen nog deden, wel eens voor het laatst kon zijn", zegt Karin. Roland: "Ik vroeg hem: 'Pa, ga je het nu opgeven?' Hij zei: 'Nee we moeten nu de dingen doorspreken, straks kan het niet meer.'" Karin: "Rinie zei op die nieuwjaarsdag: 'Als het nu kan, doe ik het liever nu. Maar zolang Henk er nog is, kan ik het aan.' Ze was heel erg ziek. Woog nog maar 40 kilo en nam wel tien pillen per dag, in alle kleuren."

Een gesprek met twee huisartsen over euthanasie blijft zonder resultaat. Roland: "Voor Henk was het duidelijk. Die was uitbehandeld. Voor Rinie was het een stuk lastiger, want zij had geen dodelijke ziekte. Dat zou betekenen dat ze niet tegelijk met Henk euthanasie zou krijgen. 'Laat maar', zeiden mijn ouders, 'dan doen we het zelf wel.'" De spullen waren al in huis. Een dodelijk poeder. Op internet in China besteld.

Vrijdag 26 februari. Roland: "Ze hadden weer eens slecht geslapen die nacht. Ze keken elkaar aan en zeiden: 'Dit is de dag.'"

Na het telefoontje van Henk gaan Roland en zijn broer met hun partners naar het huis van Henk en Rinie in Rhenen. Karin: "We hebben nog gelachen en een wijntje gedronken. Ik heb met Rinie samen nog even alle adressen langsgelopen waar een rouwkaart naartoe moest." Ze haalt haar

smartphone tevoorschijn en toont het laatste familieportret. "En uiteindelijk loop je dan na het afscheid de deur uit. Dat is verschrikkelijk."

Kennissen zijn op verzoek van Henk en Rinie aanwezig die laatste nacht. Om half twee 's nachts stuurt Henk nog een e-mail met inlogcodes voor zijn computer.

Volgens een schema nemen Henk en Rinie antibraakmiddelen zodat ze hun dodelijke cocktail niet uitspugen. Roland: "Er lag een briefje op tafel. Daar stond op: '08.00 uur dosis'." Het poeder wordt door de yoghurt geroerd en ze eten het op. Henk maakt nog een grapje: 'Als een restaurant dit spul op het menu heeft staan, dan kunnen ze wel sluiten.'

Henk en Rinie gaan op bed liggen en vallen binnen vijf minuten in slaap. Hand in hand. Om half negen, zaterdagmorgen 27 februari 2016, eindigt hun bestaan op aarde.

Om half elf, nadat arts, politie en schouwwarts ter plekke zijn geweest, worden Roland en zijn broer ingelicht. "Dat de politie zou komen, wisten we, omdat er sprake is van een onnatuurlijke dood. Ze kwamen met gillende sirene over de Rhenense brug. De kennissen die in huis waren, zijn urenlang ondervraagd. Mij werd gevraagd of ik die mensen kende, wat hun taak was in het huis van mijn ouders, of ik wist wat er gebeurd was. De schriftelijke verklaring van Henk en Rinie waarin stond dat ze uit het leven gestapt waren, lag op tafel." Om half drie 's middags liet justitie weten dat er geen verdachten waren en dat de lichamen waren vrijgegeven. Een uur later zag Roland met eigen ogen zijn ouders dood op bed liggen. "Hand in hand. Heel vredig."

Iedereen heeft vol begrip gereageerd, zeggen Roland en Karin. In Ochten liggen talloze rouwbeduigingen, allemaal voorzien van een persoonlijke boodschap. Karin: "Mensen vinden dat het zo liefdevol gegaan is."

De kinderen moeten wennen aan de leegte. "We waren gewend samen te ontbijten op eerste paasdag," zegt Karin. Vorige week was het leeg aan de ontbijttafel.

Henk en Rinie zijn gecremeerd. "Op een mooie dag gaan we hun as uitstrooien over de Rijn."

"Laat maar", zeiden mijn ouders, 'dan doen we het zelf wel.' De spullen waren al in huis. Een dodelijk poeder. Via internet in China besteld' (Roland van den Hoofdakker)